

Educational Needs of Preschool Educators to Design In-service Training Courses

Narjes Hajimahdi¹, Mahdi Sobhani Nejad²

¹ M.A. in Curriculum Planning, Department of Curriculum Planning, Shahed University, Tehran, Iran. nh1991@yahoo.com

² Associate Professor, Department of Curriculum Planning, Shahed University, Tehran, Iran, (**Corresponding Author**). sobhaninejad@shahed.ac.ir

Abstract

In the current research, under the title of "investigation of the educational needs of preschool educators in Qom to design in-service training courses in the academic year of 2018-2019", a total of eight research questions were studied. The research method was descriptive, during which document and survey studies were used. The statistical population of the research included all preschool teachers of Qom city with a number of over 400 people. The sample number was calculated to be 196 people with 95% confidence using the Krejcie and Morgan table as well as stratified random sampling method. The data obtained from the research tools were statistically analyzed in two descriptive and inferential ways. The results showed that educational needs examined by preschool teachers of Qom education office in the area of implementing cultural and artistic programs for preschool children, making simple educational tools, teaching content of preschool curriculum, job considerations in terms of preschool teachers, job considerations of internal management and supervision of various preschool centers, career considerations of assistant counselors and psychologists of preschool centers as well as in the area of career considerations of children's education and planning experts, are significant. Ranking among the seven types of needs of preschool educators in Qom city, in the order of priority included: teaching pre-primary curriculum content to preschool children, career considerations of preschool teachers, career considerations of assisting counselors and psychologists in preschool centers to solve children's specific problems, job considerations, internal management and supervision of different parts of preschool centers, implementing cultural and artistic programs for preschool children, making simple educational tools for preschool children, as well as job considerations for the experts in the area of children's education and planning.

Keywords: needs assessment, in-service training course, pre-primary school course, course design.

Received: 2024/06/01; Received in revised form: 2024/06/17; Accepted: 2024/06/19; Published Online: 2024/06/21

How To Cite: Hajimahdi, Narjes; Sobhani Nejad, Mahdi (2024). Educational Needs of Preschool Educators to Design In-service Training Courses, *Journal of Research in Instructional Methods*, 2 (1), 67-90. doi: 10.22091/jrim.2024.10855.1079

Published by: University of Qom

© The Author(s)

Article type: Research

نیازهای آموزشی مربیان پیش دبستانی آموزش و پرورش به منظور طراحی دوره‌های آموزشی ضمن خدمت

نرجس حاجی‌مهدی^۱، مهدی سبحانی نژاد^۲

^۱ کارشناسی ارشد برنامه‌ریزی درسی، گروه برنامه‌ریزی درسی، دانشگاه شاهد، تهران، ایران. nh1991@yahoo.com
^۲ دانشیار گروه برنامه‌ریزی درسی، دانشگاه شاهد، تهران، ایران. (نویسنده مسئول) sobhaninejad@shahed.ac.ir

چکیده

در پژوهش حاضر تحت عنوان «بررسی نیازهای آموزشی مربیان پیش دبستانی آموزش و پرورش شهر قم در سال تحصیلی ۹۸-۹۹ به منظور طراحی دوره‌های آموزشی ضمن خدمت»، مجموعاً هشت سؤال پژوهشی، بررسی شد. روش پژوهش، توصیفی بوده که در خلال آن از مطالعه اسنادی و پیمایش، استفاده شده است. جامعه آماری پژوهش شامل کلیه مربیان پیش دبستانی آموزش و پرورش شهر قم با تعداد بالغ بر ۴۰۰ نفر است که با استفاده از جدول کرجسی و مورگان تعداد نمونه با اطمینان ۹۵ درصد، ۱۹۶ نفر محاسبه شد و با روش طبقه‌ای تصادفی از بین مربیان پیش دبستانی شهر قم انتخاب شده‌اند. داده‌های حاصل از ابزارهای پژوهش به دو شیوه توصیفی و استنباطی تحلیل آماری شده‌اند. نتایج نشان داد؛ نیازهای آموزشی مورد بررسی مربیان پیش دبستانی آموزش و پرورش شهر قم در زمینه اجرای برنامه‌های فرهنگی و هنری برای کودکان پیش دبستانی، ساخت ابزار آموزشی ساده، آموزش محتوای برنامه درسی پیش از دبستان، ملاحظات شغلی مربی پیش دبستانی، ملاحظات شغلی مدیریت داخلی و سرپرستی قسمت‌های مختلف مراکز پیش از دبستان، ملاحظات شغلی دستیاری مشاوران و روان‌شناسان مراکز پیش دبستانی و در زمینه ملاحظات شغلی کارشناس آموزش و برنامه‌ریزی کودکان در حد متوسط به بالا، معنادار است. رتبه‌بندی بین انواع نیازهای هفت‌گانه مربیان پیش دبستانی آموزش و پرورش شهر قم به ترتیب اولویت شامل: در زمینه آموزش محتوای برنامه درسی پیش از دبستان به کودکان پیش دبستانی، در زمینه ملاحظات شغلی مربی پیش دبستانی، در زمینه ملاحظات شغلی دستیاری مشاوران و روان‌شناسان مراکز پیش دبستانی جهت رفع مشکلات خاص کودکان، در زمینه ملاحظات شغلی مدیریت داخلی و سرپرستی قسمت‌های مختلف مراکز پیش از دبستان، در زمینه اجرای برنامه‌های فرهنگی و هنری برای کودکان پیش دبستانی، در زمینه ساخت ابزار آموزشی ساده برای کودکان پیش دبستانی و در زمینه ملاحظات شغلی کارشناس آموزش و برنامه‌ریزی کودکان می‌باشد.

کلید واژه‌ها: نیازسنجی، دوره آموزش ضمن خدمت، دوره پیش از دبستان، طراحی دوره

تاریخ دریافت: ۱۴۰۳/۰۳/۱۲؛ تاریخ اصلاح: ۱۴۰۳/۰۳/۲۷؛ تاریخ پذیرش: ۱۴۰۳/۰۳/۲۹؛ تاریخ انتشار آنلاین: ۱۴۰۳/۰۳/۳۱

استناد: حاج‌مهدی، نرجس؛ سبحانی‌نژاد، مهدی (۱۴۰۳). نیازهای آموزشی مربیان پیش دبستانی آموزش و پرورش به منظور طراحی دوره‌های آموزشی ضمن خدمت، *پژوهش در روش‌های آموزش*، ۲ (۱)، ۹۰-۶۷. doi: 10.22091/JRIM.2024.10855.1079

نوع مقاله: پژوهشی

© نویسندگان

ناشر: دانشگاه قم

مقدمه

آموزش و پرورش پیش از دبستان، مرحله‌ای حساس برای رشد قوای جسمانی، ذهنی، عاطفی، اعتقادی و اجتماعی کودک است که می‌بایست به طور هماهنگ و متعادل انجام پذیرد. آموزش پیش دبستانی، پیش‌بینی دستیابی به فرصت‌های یادگیری جهانی، عادلانه، شاد و فراگیر برای تضمین رشد همه‌جانبه کودکان بین ۳-۶ سال است. این امر می‌تواند با مشارکت والدین و معلمان در فراهم آوردن یک محیط یادگیری عاطفی، فرهنگی و کودک‌محور تأمین شود. هدف این است که با ایجاد پایه‌های محکم برای یادگیری مادام‌العمر از طریق بازی و شیوه‌های مناسب، توسعه پتانسیل‌های فردی به حداکثر برسد. همچنین در نظر دارد نگرش سالم، ارزش‌های خوب، مهارت‌های تفکر انتقادی، همکاری، ارتباطات، خلاقیت، فناوری، سوادآموزی و رشد اجتماعی-عاطفی را توسعه دهد و شرایط گذر سالم از پیش دبستانی به دبستان را فراهم کند و از این طریق، کودکان را برای زندگی مولد و رضایت‌بخش در آینده آماده سازد (گزارش یورودیک^۱، ۲۰۱۹:۲).

اهمیت مراقبت و آموزش در دوره پیش دبستانی، یک امر شناخته شده در بین کشورهای توسعه یافته است. چراکه آموزش‌های دوره پیش دبستانی به عنوان دوره‌ای پایه و اساسی، تضمین‌کننده موفقیت‌های فردی هستند (عباس، عثمان^۲، ۲۰۱۰: ۹۳۵).

بررسی جامع ادبیات به وضوح نشان می‌دهد که آموزش پیش دبستانی می‌تواند دستاوردهای مهمی در موفقیت‌های فردی، موفقیت در مدرسه و ایجاد رفتارهای اجتماعی مثبت ایجاد کند (بارنت^۳، ۲۰۱۰: ۴). چراکه تجربیات کودکان در اوایل زندگی، تاثیر بسیاری بر رشد جسمی، شناختی، عاطفی و اجتماعی آنان می‌گذارد. کودکانی که در دوره پیش دبستانی شرکت می‌کنند، در حوزه‌های اجتماعی، آموزشی و فکری با سایر کودکان متفاوت بوده و ایده‌ها و مهارت‌های قابل توجهی را از خود نشان می‌دهند (گروه آموزش ابتدایی^۴، ۲۰۱۹: ۴). همچنین تجربیاتی که کودکان قبل از مهدکودک دارند می‌تواند بر میزان آمادگی آنها برای آموزش رسمی تأثیر بگذارد. در یک مرکز پیش دبستانی که کیفیت آموزشی مطلوبی داشته باشد، کودکان مهارت‌های حرکتی، مهارت‌های زبانی و مهارت‌های مفهومی را کسب کرده و پایه‌های یادگیری‌های آینده آنها در آموزش رسمی و پس از آن شکل می‌گیرد (هوت^۵، ۲۰۰۵: ۳).

لذا اهمیت و نقش این دوره در پرورش توانایی، استعداد و آماده‌سازی کودکان برای ورود به دوره ابتدایی ایجاب می‌نماید که دوره پیش دبستانی مورد توجه ویژه قرار گیرد (دفتر آموزش عمومی پیش دبستانی، ۱۳۸۰:

1 - Eurydice Report

2 - Abbasa & Othman

3 - Barnett

4 - department of elementary education

5 - Haught

۵). چراکه ارائه آموزش و پرورشی با کیفیت در دوره پیش از دبستان می‌تواند بستر ساز تربیت و تعالی همه جانبه نسل آینده ساز کشور باشد.

بر این اساس مربیانی که مسئولیت خطیر تربیت نوآموزان این دوره را بر عهده دارند، ضروری است ضمن آشنایی با اهمیت این دوره مهم و سرنوشت ساز، شناخت کافی از آموزش مهارت‌هایی که می‌توان با شروع مناسب در جهت پرورش شهروندانی توانمند و افرادی مؤثر در جامعه گام بردارند، داشته باشند (مهدوی، انسیه، ۱۳۹۵: ۶).

یکی از راه‌های تجهیز نیروی انسانی در مراکز پیش دبستانی، آموزش‌های ضمن خدمت است. سیاست کلی سازمان آموزش و پرورش در سراسر جهان بر این اساس است که معلمان به طور مرتب در معرض تغییرات و نوآوری‌های موجود در حرفه خود قرار گیرند. چرا که آموزش ضمن خدمت به عنوان بخشی جدایی‌ناپذیر در آموزش معلمان است و معلمان می‌توانند از طریق آموزش ضمن خدمت، به پرکردن خلأهای آموزش قبل از خدمت بپردازند (اُسامونی^۱، ۲۰۱۸: ۸۵). اما باید توجه کرد که آموزش ضمن خدمت باید مطابق یک برنامه جامع و سازمان یافته اجرا شود، زیرا اهداف، استراتژی‌ها، فعالیت‌ها، مواد، ارزیابی و روش‌های ارزیابی یک برنامه باید به خوبی تعریف شده و با یکدیگر هماهنگ باشند. برای اطمینان از اینکه فرآیند برنامه در مسیر هدایت دانش به واقعیت تبدیل می‌شود، رویکردهای استفاده شده در ارائه آموزش ضمن خدمت باید متناسب با نیازهای شرکت کنندگان باشد (عمر^۲، ۲۰۱۴: ۷).

برنامه ریزی آموزش ضمن خدمت، همواره با نیازسنجی آغاز می‌شود. نیازسنجی، یکی از مراحل مهم و اساسی برنامه ریزی است که با شناخت دقیق نیازهای آموزشی، محور اساسی برنامه‌های آموزش ضمن خدمت معین می‌شود (فتحی و اجارگاه، ۱۳۷۳: ۱۰۸).

نیازسنجی با شناسایی نیازهای مهم مبنایی برای تعیین اهداف و طبعاً بستر مناسبی برای سازمان‌دهی سایر عناصر مهم حول محور نیازهای اولویت یافته فراهم می‌سازد. بنابراین کلید تصمیمات در مورد تدارک اهداف خاص، محتوا، آموزش مناسب و استفاده مؤثر از سایر منابع و امکانات محدود (انسانی، مالی، مادی) تابعی از مطالعات نیازسنجی است (واحدی کیاسری، ۱۳۹۶: ۲).

اهمیت و حساسیت فرایند نیازسنجی هنگامی فزونی می‌یابد که به بودجه‌های محدود اختصاص داده شده به فرایند آموزش و پرورش توجه شود. در چنین حالتی مساله اولویت‌ها و ضرورت‌ها مطرح می‌شود و سیاست‌گذاران و برنامه‌ریزان آموزشی ناگزیرند از میان خواسته‌های گوناگون و نامحدود دست به انتخاب زنند زیرا امکانات موجود تکافوی تمامی خواسته‌ها را نمی‌کند.

1 - Osamwonyi

2 - Omar

در این شرایط متخصصان تعلیم و تربیت و کارشناسان آموزشی باید به معیارهایی دست یابند تا براساس آنها بتوانند مسائل ضروری را تشخیص داده و برای رفع آنها اقدام نمایند (فتحی و اجارگاه، ۱۳۷۳: ۲).
ازاین‌رو هیچ برنامه‌ای نمی‌تواند طراحی و اجرا گردد مگر آنکه کمبود و نارسایی در دانش، مهارت‌ها و عملکردهای کارکنان و یا کارکرد کلی سازمان تشخیص داده شود و ضرورت رفع این نارسایی احساس گردد (فتحی و اجارگاه، ۱۳۷۳: ۷۳).

پژوهش‌های بسیاری درخصوص نیازسنجی دوره‌های آموزش ضمن خدمت برای مربیان پیش دبستانی در خارج از ایران صورت گرفته است؛ ماجوکو^۱ (۲۰۱۸) نیازهای مربیان پیش دبستانی را در استفاده از نظریه‌ها و گنجاندن جنبه‌های فرهنگی اجتماعی در برنامه درسی نام می‌برد.
ویلاسکا، بویرا، یرو، اولیویرا و جین^۲ (۲۰۱۸)، این نیازها را شامل نظارت، یادگیری در مراکز مرجع و جلسات مبادله با خانواده به عنوان مناسب‌ترین روش‌های آموزش می‌دانند.

مهمت، نسلیهان^۳ در سال ۲۰۱۸، در تحقیقی با موضوع «تأثیر برنامه‌های آموزشی برای ارتقاء دانش و آگاهی مربیان آینده‌نگر پیش دبستانی درخصوص بی‌توجهی عاطفی و سوءاستفاده»، با تشکیل دوگروه آزمایش و کنترل از مربیان، دریافته‌اند که تفاوت معنی‌داری بین گروه آزمایش و کنترل در زمینه رد و نادیده گرفتن توهین و قرارگرفتن کودک در معرض خشونت، انزوا و تهدید، مقایسه و خرده‌مقیاس‌های تبعیض‌آمیز است. نتایج آزمون پیگیری چهار هفته پس از پس آزمون نیز نشان داد که هنوز هم تأثیر تمرین حفظ شده است. مطابق با این نتایج، نتیجه‌گیری شد که این برنامه‌های آموزشی بر میزان آگاهی و سطح آگاهی معلمان آینده‌نگر از غفلت و سوءاستفاده هیجانی تأثیر می‌گذارد.

استورمونت و یانگ والکر^۴ در سال ۲۰۱۶ در پژوهشی با عنوان «حمایت از نیازهای توسعه حرفه‌ای مربیان کودک: یک تحلیل اکتشافی از درک مربیان از استرس و رفتار چالش برانگیز» به این نتیجه رسیدند که اکثریت قریب به اتفاق مربیان کودک احساس می‌کنند که آموزش‌های حرفه‌ای، بهترین شیوه استفاده از وقت آنهاست و آرزو می‌کنند فرصت‌های بیشتری در دسترس داشته باشد. با این حال، بیشتر آنها اظهار داشتند که برخی از آموزش‌ها با اطلاعات قبلی آنان هم‌پوشانی دارد.

کابادی^۵ در سال ۲۰۱۶ در پژوهشی تحت عنوان «الگوی آموزشی ضمن خدمت مبتنی بر تصور مربیان پیش دبستانی از مفاهیم توسعه پایدار» مطالعه‌ای با هدف بررسی نیازهای معلمان پیش دبستانی در مورد

1 - Majoko

2 - Vilaseca & Bovaira & Yerro & Oliveira & Gine

3 - Mehmet & Neslihan

4 - Stormont & Young-Walker

5 - Kabaday

دوره‌های آموزش ضمن خدمت انجام داده است تا بتواند یک مدل مؤثر را بر اساس ارزیابی نیازهای آنان در جهت آموزش پایدار ارائه دهد. برای این امر، ابتدا ساختارهای جمعیت‌شناختی شرکت‌کنندگان تجزیه و تحلیل شده و سپس ترجیحات در مورد دوره‌های ضمن خدمت تجزیه و تحلیل شده است.

مد و آیسیک^۱ در سال ۲۰۱۶ در پژوهشی با عنوان «نیازهای مقدماتی معلمان انگلیسی برای طراحی دوره‌های ضمن خدمت» به این نتیجه رسیدند که معلمان انگلیسی به یک برنامه آموزش ضمن خدمت در مورد مفاهیم از پیش تعریف‌شده نیاز فراوانی دارند که یافته‌هایشان به عنوان پایه‌ای برای طراحی یک برنامه جدید آموزش ضمن خدمت معلمان برای تأمین نیازهای آنها در سال‌های تحصیلی بعدی خواهد بود.

کوک و بکیر^۲ در سال ۲۰۱۰ در پژوهش خود تحت عنوان «نیازسنجی، تجربیات و برداشت‌های دانشجو معلمان در خصوص استفاده از فناوری» دریافتند که معلمان، علاوه بر وجود آمادگی در خصوص استفاده از فناوری، نیاز به آموزش بیشتری را در زمینه موضوعاتی از قبیل استفاده از صفحات گسترده، بانک اطلاعاتی، نقشه‌برداری مفهومی، هاپیرمی مدیا، سؤالات آنلاین، ابزار شبیه‌سازی و ویرایش ویدیو را احساس می‌کنند. براساس یافته‌های آنان، برنامه‌های آموزش معلمان باید برنامه‌های آموزش فناوری را به معلمان قبل از شروع خدمت آنان ارائه دهد.

در داخل ایران نیز؛ فلاحي (۱۳۹۷) در پایان‌نامه خود تحت عنوان «ارزیابی میزان تناسب برنامه درسی تربیت مربی پیش‌دبستانی با مهارت‌ها و توانمندی‌های لازم برای احراز مشاغل مرتبط از دید اعضای هیات علمی رشته تحصیلی مذکور در سال تحصیلی ۹۷-۹۶» به این نتیجه رسید که برنامه ضمن خدمت مربیان پیش‌دبستانی تا حد زیادی با مهارت در آموزش محتوای برنامه درسی متناسب بوده و با آیت‌های ساخت ابزار آموزشی، ملاحظات شغلی، مداخله بهنگام کودکان و برنامه‌های فرهنگی و هنری در حد متوسطی تناسب دارد.

واحدی کیاسری (۱۳۹۶) در پایان‌نامه خود با عنوان «نیازسنجی و طراحی دوره آموزشی ضمن خدمت مطلوب معلمان ابتدایی منطقه چهاردانه» از طریق تمام‌شماری و با استفاده از پرسش‌نامه محقق ساخته و مصاحبه، نشان داد که: الف- از بین نیازهای آموزشی معلمان در سه حیطه یادگیری (شناختی، عاطفی، مهارتی)، حیطه عاطفی در صدر اولویت قرار دارد؛ ب- از بین نیازهای آموزشی معلمان در حیطه عاطفی هم متعهدبودن به یادگیری دانش‌آموزان اولویت اول را داراست؛ پ- در حیطه شناختی هم آشنایی با روش‌ها و فنون تدریس، اولویت اول نیازها را به خود اختصاص داده است؛ د- در حیطه مهارتی نیز مهارت

1 - Mede & Ink

2 - Koc & Bakir

معلمان در درگیر نمودن دانش‌آموزان برای کمک به تدریس، اولویت اول نیازها را به خود اختصاص داده‌است. او نهایتاً برنامه آموزشی مناسب جهت استفاده از آن در آموزش ضمن خدمت معلمان را نیز پیشنهاد نموده‌است.

مطهری‌نژاد (۱۳۹۵) در پژوهشی با عنوان «نیازسنجی دوره‌های آموزش ضمن خدمت معلمان پایه ششم دبستان‌های شهر کرمان» دریافت که نیازهای آموزشی معلمان پایه ششم در مقوله شناختی، پدیده بلوغ و تبعات آن، تسلط نسبت به موضوع دروس، ارتباط طولی بین محتوای پایه‌های چهارم، پنجم، ششم و آگاهی از اهداف و ارزشیابی پایه ششم است. در مقوله عاطفی، خرده‌مقوله‌های: کسب نگرش صحیح نسبت به رسالت حرفه معلمی؛ کسب نگرش صحیح نسبت به هویت حرفه معلمی در تدریس دروس ریاضی و علوم تجربی؛ کسب نگرش صحیح نسبت به روش ارزشیابی توصیفی؛ اهتمام به تدریس دروس قرآن، هدیه‌های آسمانی و تفکر و پژوهش و اصلاح نگرش نسبت به اهمیت و حساسیت پایه ششم در مقطع ابتدایی، نیازهای آموزشی معلمان پایه ششم در دوره‌های ضمن خدمت است. در مقوله مهارتی، خرده مقوله‌های: کسب مهارت در روش تدریس درس ریاضی و رفع مشکلات یادگیری دانش‌آموزان در درس ریاضی، نیازهای آموزشی معلمان این پایه در دوره‌های ضمن خدمت است و در مقوله شناختی-مهارتی، خرده‌مقوله‌های: آشنایی با مهارت‌های هفت‌گانه کامپیوتر و کسب اطلاعات در رابطه با مواد آزمایشی و نحوه کارکرد آنها، نیازهای آموزشی معلمان پایه ششم در دوره‌های ضمن خدمت است.

رامش (۱۳۹۳) در پایان‌نامه خود با عنوان «انیا سنجی آموزش ضمن خدمت دبیران زن پایه سوم دبیرستان شهر بابل بر اساس الزامات سند تحول بنیادین آموزش و پرورش» نشان داد بیشترین نیاز دبیران در زمینه توانمندی‌های پژوهشگری بوده و پس از آن توانمندی‌های شناختی، مهارتی و عاطفی به ترتیب اولویت‌های بعدی برای آموزش را کسب کرده‌اند.

محمدی (۱۳۹۳) در پژوهشی با عنوان «نیازسنجی آموزش ضمن خدمت معلمان پایه ششم ابتدایی از دیدگاه کارشناسان و معلمان شهرستان قروه (سنندج)» نشان داد که کارشناسان و معلمان بیشترین تفاوت در زمینه توانمندی‌های شناختی و کمترین تفاوت را در زمینه توانمندی‌های عاطفی دارند و نیازهای موجود در مباحث علوم تجربی، تفکر و پژوهش و کار و فناوری شناسایی شد.

فلاح (۱۳۹۱) در پایان‌نامه خود به بررسی وضعیت موجود و مطلوب صلاحیت‌های مربیان پیش دبستانی از دیدگاه مربیان و مدیران پرداخته‌است. نتایج حاصل از تحقیق وی نشانگر آن بود که از دیدگاه هر دو گروه ذکر شده تفاوت معناداری بین صلاحیت‌های موجود و مطلوب حرفه‌ای مربیان پیش دبستانی وجود دارد. از دید خود مربیان، آنها در حوزه‌های فکری و ذهنی و فناوری پایین‌تر از متوسط

بودند و از منظر نگاه مدیران نیز صلاحیت حرفه‌ای مربیان پیش‌دبستانی در حوزه ارتباطی، اجتماعی، هنری و اخلاقی بالاتر از متوسط و در حوزه‌های فکری، رشد و توسعه کودک پایین‌تر از متوسط ارزیابی شدند.

رحمتی (۱۳۸۹) در پژوهش خود با عنوان «نیازسنجی آموزشی مربیان پیش‌دبستانی شهر اراک» دریافت که مربیان این مراکز نه تنها در حیطه‌های اجتماعی، حرکتی، مهارت‌های شناختی، رشد زبانی و روش‌های آموزش و ارزشیابی نیاز به بازآموزی دارند بلکه در حیطه پرورش تفکر و درک زیبایی‌ها در دوره پیش‌دبستانی نیز نیازمند آموزش جدی و مستمر هستند.

پس از بررسی پژوهش‌های صورت گرفته، گرچه دوره پیش‌دبستانی به عنوان دوره‌ای رسمی در سند تحول بنیادین تلقی می‌شود اما به دلیل غیراجباری بودن آن، در مقایسه با سایر دوره‌ها، توجه کافی به آن نشده و مربیان این دوره علاوه بر نداشتن مزایای لازم، از آموزش اصولی نیز برخوردار نیستند. همچنین علی‌رغم اهمیت و حساسیتی که نیازسنجی در فرایند برنامه‌ریزی آموزشی دارد، باتوجه به بررسی‌های صورت گرفته، اقدامات اصولی درخصوص ارزیابی نیازهای واقعی مربیان پیش‌دبستانی و طراحی دوره‌ها براساس این نیازها، پژوهشی انجام نگرفته و در حال حاضر دوره‌های آموزش مربیان پیش‌دبستانی به صورت غیررسمی و بر اساس سلیقه و تجربیات شخصی انجام می‌پذیرد. بیشترین تحقیقات نیازسنجی آموزشی نیز، مرتبط با نیازهای آموزشی معلمان دوره‌های ابتدایی و متوسطه بوده و به نیازهای مربیان پیش‌دبستانی توجه چندانی نشده است.

لذا این پژوهش درصدد آن است که پس از بررسی مبانی نظری و رویکردها و هم چنین اجماع مهم‌ترین نیازهای آموزشی مربیان پیش‌دبستانی آموزش و پرورش شهر قم در سال تحصیلی ۹۸-۹۹ به طراحی چند دوره آموزشی ضمن خدمت نمونه برای آنان بپردازد و از این منظر، قابلیت ارائه به وزارت آموزش و پرورش جهت ابلاغ به استان‌ها در راستای توسعه سطح کیفی آموزش‌های دوره پیش‌دبستانی را دارد.

با توجه به مطالب مذکور، هشت سؤال زیر طرح و بررسی شده است:

۱. عمده‌ترین نیازهای آموزشی مربیان پیش‌دبستانی آموزش و پرورش شهر قم در زمینه اجرای برنامه‌های فرهنگی و هنری برای کودکان پیش‌دبستانی چیست؟
۲. عمده‌ترین نیازهای آموزشی مربیان پیش‌دبستانی آموزش و پرورش شهر قم در زمینه ساخت ابزار آموزشی ساده برای کودکان پیش‌دبستانی چیست؟
۳. عمده‌ترین نیازهای آموزشی مربیان پیش‌دبستانی آموزش و پرورش شهر قم در زمینه آموزش محتوای برنامه درسی پیش از دبستان به کودکان پیش‌دبستانی چیست؟

۴. عمده‌ترین نیازهای آموزشی مربیان پیش دبستانی آموزش و پرورش شهر قم در زمینه ملاحظات شغلی مربی پیش دبستانی (پیش ۱ و پیش ۲) چه می‌باشند؟
۵. عمده‌ترین نیازهای آموزشی مربیان پیش دبستانی آموزش و پرورش شهر قم در زمینه ملاحظات شغلی مدیریت داخلی و سرپرستی قسمت‌های مختلف مراکز پیش از دبستان چه می‌باشند؟
۶. عمده‌ترین نیازهای آموزشی مربیان پیش دبستانی آموزش و پرورش شهر قم در زمینه ملاحظات شغلی دستیاری مشاوران و روان‌شناسان مراکز پیش دبستانی جهت رفع مشکلات خاص کودکان چیست؟
۷. عمده‌ترین نیازهای آموزشی مربیان پیش دبستانی آموزش و پرورش شهر قم در زمینه ملاحظات شغلی کارشناس آموزش و برنامه‌ریزی کودکان چه می‌باشند؟
۸. رتبه‌بندی بین انواع نیازهای هفت‌گانه مربیان پیش دبستانی آموزش و پرورش شهر قم چگونه است؟

روش پژوهش

به منظور بررسی پژوهش حاضر از پرسش‌نامه محقق ساخته استفاده شده است. پرسش‌نامه دارای هفت سؤال اصلی می‌باشد که گویه‌های آنها براساس مقیاس لیکرت از خیلی کم (۱) تا خیلی زیاد (۵)، مورد سنجش قرار گرفته است.

از آنجا که در پژوهش حاضر به بررسی نیازهای آموزشی مربیان پیش دبستانی آموزش و پرورش شهر قم در سال تحصیلی ۹۸-۹۹ به منظور طراحی دوره‌های آموزشی ضمن خدمت پرداخته شده است، نیازهای آموزشی مربیان پیش دبستانی آموزش و پرورش شهر قم برای تعیین اولویت‌دارترین نیازهای آموزشی طی هفت سؤال اصلی مورد پژوهش احصاء گردیده است. بنابراین روش پژوهش توصیفی می‌باشد که در خلال آن از تحلیل اسنادی شامل اساسنامه‌های دوره پیش دبستانی، سند تحول بنیادین، دستورالعمل اجرایی دوره پیش دبستانی، آمارهای رسمی وزارت آموزش و پرورش، بخشنامه‌ها، آیین‌نامه‌ها و مصوبات شورای عالی آموزش و پرورش به منظور تعیین اهداف، برنامه‌های کلان، سیاست‌ها و راهکارهای توسعه نیروی انسانی در بخش پیش از دبستان استفاده شده است.

جامعه آماری پژوهش حاضر شامل کلیه مربیان پیش دبستانی شهر قم در سال تحصیلی ۹۸-۹۹ می‌باشند که تعداد آنها بالغ بر ۴۰۰ نفر می‌باشد. در راستای برآورد تعداد نمونه لازم برای اجرای ابزار پژوهش با استفاده از جدول کرجسی و مورگان تعداد نمونه مربیان شهر قم با اطمینان ۹۵ درصد، ۱۹۶ نفر محاسبه شده است. نمونه برآورد شده و نمونه‌گیری با روش طبقه‌ای تصادفی صورت گرفته است.

به منظور گردآوری داده‌های لازم از فرم پرسش‌نامه محقق ساخته «بررسی نیازهای آموزشی مربیان پیش دبستانی» استفاده شده است. فرایند ابزارسازی به این صورت بود که بر اساس مطالعات انجام شده در

متون علمی، مطالعه اسناد و سوابق پژوهشی پیشین و با استفاده از نظرات کارشناسان و متخصصان مرتبط، مجموعه‌ای از گویه‌ها در هفت دسته مرتبط با سؤال‌های اصلی پژوهش طرح شده‌است. از فرم محقق‌ساخته، جهت دست‌یابی به دیدگاه‌های مربیان پیش‌دبستانی شهر قم پیرامون هفت سؤال اصلی پژوهش، استفاده شده‌است. در این فرم پس از ارائه توضیحات کلی در خصوص چگونگی تکمیل فرم توسط مربیان، گویه‌های اصلی مرتبط با سؤال‌های اصلی یک تا هفت ارائه شده‌است. طیف مورد استفاده برای پاسخ‌گویی به گویه‌های مندرج در ابزار پژوهش، پنج مرتبه‌ای لیکرت می‌باشد.

روایی صوری و محتوایی پرسش‌نامه به وسیله تأمین نظرات صاحب‌نظران حوزه مربوطه حاصل شده‌است و پایایی پرسش‌نامه نیز با استفاده از داده‌های حاصل از اجرای آزمایشی ابزار پژوهش در مطالعه آزمایشی و به وسیله آزمون آماری محاسبه ضریب آلفای کرونباخ $0/93$ محاسبه شده‌است.

برای تحلیل داده‌ها از شاخص‌های آماری توصیفی از جمله، فراوانی، درصد، میانگین، انحراف معیار و انحراف استاندارد و نیز آزمون‌های آماری استنباطی از جمله t تک‌متغیره و نیز فریدمن جهت رتبه‌بندی، استفاده شده‌است. تحلیل داده‌ها نیز در نرم‌افزار SPSS انجام شده‌است.

در پایان نیز به اولویت‌دارترین نیاز آموزشی در هر یک از هفت دسته نیازهای آموزشی احصاء شده مربیان پیش‌دبستانی آموزش و پرورش شهر قم، مشخص شده‌است.

جدول شماره ۱. تعداد نمونه مربیان پیش‌دبستانی به تفکیک نواحی شهر قم

نواحی	جامعه مربیان پیش‌دبستانی		نمونه مربیان پیش‌دبستانی	
	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد
ناحیه ۱	۱۲۰	۳۰	۵۹	۳۰
ناحیه ۲	۶۸	۱۷	۳۳	۱۷
ناحیه ۳	۱۰۰	۲۵	۴۹	۲۵
ناحیه ۴	۱۱۲	۲۸	۵۵	۲۸
جمع	۴۰۰	۱۰۰	۱۹۶	۱۰۰

یافته‌های پژوهش

داده‌های حاصل از ابزارهای پژوهش به دو شیوه توصیفی و استنباطی تحلیل آماری شده‌اند. عمده‌ترین یافته‌های پژوهش شامل زمینه‌های ذیل می‌باشند:

سؤال‌های اصلی شماره یک تا هفت پژوهش پیرامون بررسی عمده‌ترین نیازهای آموزشی مربیان پیش‌دبستانی آموزش و پرورش شهر قم در زمینه: اجرای برنامه‌های فرهنگی و هنری؛ ساخت وسایل آموزشی ساده؛ آموزش محتوای برنامه درسی؛ ملاحظات شغلی مربیان پیش‌دبستانی؛ ملاحظات شغلی

مدیریت داخلی و سرپرستی قسمت‌های مختلف مراکز پیش دبستانی؛ ملاحظات شغلی دستیاری مشاوران و روان‌شناسان مراکز پیش دبستانی و ملاحظات شغلی کارشناس آموزش و برنامه‌ریزی کودکان از دید مربیان دوره پیش دبستانی شهر قم تنظیم شده بود.

بررسی نتایج ارائه شده حاکی از آن است که در همه موارد هفت‌گانه فوق‌الذکر از دید مربیان پیش دبستانی شهر قم تفاوت معناداری بین میانگین نمونه و میانگین فرضی جامعه در سطح معناداری ۰/۰۰ وجود دارد. نتایج حاکی از آن است که عمده‌ترین نیازهای آموزشی مربیان پیش دبستانی آموزش و پرورش شهر قم در زمینه نیازهای هفت‌گانه فوق در حد متوسط به بالا، معنادار است.

جدول ۲: نتایج آزمون t تک‌متغیره در خصوص عمده‌ترین نیازهای آموزشی مربیان پیش دبستانی آموزش و پرورش شهر قم

ردیف	شاخص آماری	تعداد نمونه	میانگین	انحراف معیار	میانگین خطای استاندارد	T	درجه آزادی	معنی داری
۱	اجرای برنامه‌های فرهنگی و هنری برای کودکان پیش دبستانی	196	3.9898	.66898	.04778	20.714	195	.000
۲	ساخت ابزار آموزشی ساده برای کودکان پیش دبستانی	196	3.9388	.74347	.05311	17.678	195	.000
۳	آموزش محتوای برنامه درسی به کودکان پیش دبستانی	196	4.1531	.81038	.05788	19.920	195	.000
۴	ملاحظات شغلی مربیان پیش دبستانی	196	4.1495	.73857	.05275	21.790	195	.000
۵	ملاحظات شغلی مدیریت داخلی و سرپرستی قسمت‌های مختلف مراکز پیش دبستانی	196	3.9911	.78166	.05583	17.751	195	.000
۶	ملاحظات شغلی دستیاری مشاوران و روان‌شناسان مراکز پیش دبستانی	196	4.1231	.86736	.06195	18.128	195	.000
۷	ملاحظات شغلی کارشناس آموزش و برنامه‌ریزی کودکان	196	3.6633	1.03303	.07379	8.989	195	.000

در ارتباط با سؤال شماره هشت در خصوص رتبه‌بندی بین انواع نیازهای هفت‌گانه مربیان پیش دبستانی آموزش و پرورش شهر قم نیز، نتایج آزمون فریدمن حاکی از وجود تفاوت معنادار در رتبه‌بندی بین انواع نیازهای هفت‌گانه مربیان پیش دبستانی آموزش و پرورش شهر قم می‌باشد ($\chi^2 = 113/26$ ؛ $\text{Sig} = 0/000$).

جدول شماره ۳. نتایج آزمون فریدمن مربوط به رتبه‌بندی بین انواع نیازهای هفت‌گانه مربیان پیش دبستانی آموزش و پرورش شهر قم

ردیف	رتبه‌بندی بین انواع نیازهای هفت‌گانه مربیان پیش دبستانی آموزش و پرورش شهر قم	میانگین رتبه	رتبه
۱	در زمینه آموزش محتوای برنامه درسی پیش از دبستان به کودکان پیش دبستانی	4.73	1

ردیف	رتبه‌بندی بین انواع نیازهای هفت‌گانه مربیان پیش‌دبستانی آموزش و پرورش شهر قم	میانگین رتبه	رتبه
۲	درزمینه ملاحظات شغلی مربی پیش‌دبستانی (پیش ۱ و پیش ۲)	4.60	2
۳	درزمینه ملاحظات شغلی دستیاری مشاوران و روان‌شناسان مراکز پیش‌دبستانی جهت رفع مشکلات خاص کودکان	4.42	3
۴	درزمینه ملاحظات شغلی مدیریت داخلی و سرپرستی قسمت‌های مختلف مراکز پیش از دبستان	4.07	4
۵	درزمینه اجرای برنامه‌های فرهنگی و هنری برای کودکان پیش‌دبستانی	3.69	5
۶	درزمینه ساخت ابزار آموزشی ساده برای کودکان پیش‌دبستانی	3.53	6
۷	درزمینه ملاحظات شغلی کارشناس آموزش و برنامه‌ریزی کودکان	2.95	7
۸	نتیجه آماری	df=6 Chi-Square=113.266 sig=0/0000	

بحث و نتیجه‌گیری

ارائه آموزش و پرورش با کیفیت در دوره پیش از دبستان می‌تواند بستر ساز تربیت و تعالی همه‌جانبه نسل آینده‌ساز کشور باشد. براین اساس، ضروری است مربیان پیش‌دبستانی شناخت کافی از آموزش مهارت‌هایی که می‌توان با شروع مناسب در جهت پرورش شهروندانی توانمند و افرادی مؤثر در جامعه گام بردارند، داشته باشند و این مهم جز با آموزش‌های ضمن خدمت مربیان حاصل نمی‌گردد. لذا در پژوهش حاضر، پیرامون بررسی نیازهای آموزشی مربیان پیش‌دبستانی آموزش و پرورش شهر قم در سال تحصیلی ۹۸-۹۹ به منظور طراحی دوره‌های آموزشی ضمن خدمت، هفت سؤال مطرح شده که از دیدگاه مربیان پیش‌دبستانی آموزش و پرورش شهر قم بررسی گردیده و یک سؤال (سؤال هشتم) برای رتبه‌بندی بین انواع نیازهای هفت‌گانه مربیان پیش‌دبستانی آموزش و پرورش شهر قم، در نظر گرفته شده است.

نتایج به‌دست آمده از سؤال یک پژوهش حاکی از آن است که در عمده‌ترین نیازهای آموزشی مربیان پیش‌دبستانی آموزش و پرورش شهر قم درزمینه اجرای برنامه‌های فرهنگی و هنری برای کودکان پیش‌دبستانی تفاوت معناداری بین میانگین نمونه و میانگین فرضی جامعه در سطح معناداری ۰/۰۰۵ وجود دارد (۲۰/۷۱=t). نتایج حاکی از آن است که عمده‌ترین نیازهای آموزشی مربیان پیش‌دبستانی آموزش و پرورش شهر قم درزمینه اجرای برنامه‌های فرهنگی و هنری برای کودکان پیش‌دبستانی در حد متوسط به بالا، معنادار است.

رتبه‌بندی نیازهای اظهارشده پاسخ‌گویان درزمینه اجرای برنامه‌های فرهنگی و هنری برای کودکان پیش‌دبستانی به شرح ذیل است:

۱. تسلط بر مهارت‌ها و اصول کاردستی و دست‌ورزی؛
۲. تسلط بر تدریس نقاشی به کودکان و تفسیر آن؛

۳. یادگیری فنون قصه‌گویی، قصه‌خوانی و قصه‌نویسی؛
 ۴. آشنایی با سیره پیامبران و اهل بیت (ع)؛
 ۵. آشنایی با اصول شعرخوانی و تسلط بر اجرای صحیح سرود؛
 ۶. یادگیری نمایش خلاق، تئاتر عروسکی و طراحی صحنه نمایش؛
 ۷. آشنایی با آداب و رسوم اقوام ایرانی و مناسبت‌های ملی - مذهبی؛
 ۸. تسلط بر رنگ‌آمیزی و نقاشی دیواری؛
 ۹. تسلط بر اوریگامی (هنر کاغذ و تا)؛
 ۱۰. مهارت در سفال‌گری و تهیه و به کارگیری خمیربازی؛
 ۱۱. آشنایی با میراث فرهنگی شهر و محل زندگی.
- یافته‌های پژوهش حاضر با یافته‌های تحقیقات فلاحي (۱۳۹۷)، فلاح (۱۳۹۱)، رحمتی (۱۳۸۹)، ماجوکو (۲۰۱۸)، مهمت، نسلیهان (۲۰۱۸)، استورمونت و یانگ والکر (۲۰۱۶) و کابادی (۲۰۱۶)، هم‌سویی و هم‌خوانی دارد. یافته‌های تحقیقات ارایه شده (پیشینه) حاکی از آن است آموزش ضمن خدمت در هر دوره‌ای از زمان خدمت مربیان لازم و بسیار مؤثر است. بنابراین عمده‌ترین نیازهای آموزشی مربیان برای پیشبرد اهداف آموزش پیش دبستانی بر اساس نتایج این مطالعه به شرح زیر رتبه‌بندی شده است: تسلط بر مهارت‌ها و اصول کاردستی و دست‌ورزی؛ یادگیری فنون قصه‌گویی، قصه‌خوانی و قصه‌نویسی؛ تسلط بر تدریس نقاشی به کودکان و تفسیر آن؛ آشنایی با سیره پیامبران و اهل بیت (ع)؛ آشنایی با اصول شعرخوانی و تسلط بر اجرای صحیح سرود؛ یادگیری نمایش خلاق، تئاتر عروسکی و طراحی صحنه نمایش؛ آشنایی با آداب و رسوم اقوام ایرانی و مناسبت‌های ملی - مذهبی؛ تسلط بر رنگ‌آمیزی و نقاشی دیواری؛ تسلط بر اوریگامی (هنر کاغذ و تا)؛ مهارت در سفال‌گری و تهیه و به کارگیری خمیربازی و آشنایی با میراث فرهنگی شهر و محل زندگی می‌باشد.
- نتایج به دست آمده از سؤال دوم پژوهش حاکی از آن است که در عمده‌ترین نیازهای آموزشی مربیان پیش دبستانی آموزش و پرورش شهر قم در زمینه ساخت ابزار آموزشی ساده برای کودکان پیش دبستانی تفاوت معناداری بین میانگین نمونه و میانگین فرضی جامعه در سطح معناداری ۰/۰۰۰ وجود دارد ($t=17/67$). نتایج حاکی از آن است که عمده‌ترین نیازهای آموزشی مربیان پیش دبستانی آموزش و پرورش شهر قم در زمینه ساخت ابزار آموزشی ساده برای کودکان پیش دبستانی در حد متوسط به بالا، معنادار است. رتبه‌بندی نیازهای اظهار شده پاسخ‌گویان در زمینه ساخت ابزار آموزشی ساده برای کودکان پیش دبستانی به شرح ذیل است:

۱. تسلط بر ساخت مجموعه‌های اشیا، اشکال، رنگ‌ها و... جهت تشخیص رابطه‌ها، تعیین اندازه‌ها، برقراری تناظر و مفاهیم فضایی؛
 ۲. مهارت در طراحی بازی‌های آموزشی با هدف تقویت هماهنگی جسمی - حرکتی؛
 ۳. تسلط بر طراحی نمون‌برگ‌های مهارتی جهت افزایش دقت و تمرکز و تقویت قدرت حافظه؛
 ۴. تسلط بر ساخت کاردستی با مواد بازیافتی و وسایل دورریز؛
 ۵. یادگیری ساخت مدل کفش و لباس‌های مختلف جهت ایجاد مهارت در بستن دکمه، کمر بند، بندکفش، زیپ کیف و...؛
 ۶. مهارت در طراحی و ساخت کارت‌های آموزشی (طبقه‌بندی و روابط منطقی در مجموعه میوه‌ها، حیوانات، مشاغل، وسایل نقلیه و...؛
 ۷. یادگیری ساخت کولاژ؛
 ۸. تسلط بر ساخت عروسک‌های انگشتی و دستی؛
 ۹. یادگیری ساخت انواع پازل؛
 ۱۰. تسلط بر ساخت انواع صفحات دوخت؛
 ۱۱. تسلط بر تولید محتوای الکترونیک؛
 ۱۲. یادگیری ساخت اسباب‌بازی‌های چوبی؛
 ۱۳. یادگیری ساخت ماکت.
- یافته‌های پژوهش حاضر با یافته‌های تحقیقات فلاحي (۱۳۹۷)، فلاح (۱۳۹۱)، رحمتی (۱۳۸۹)، ماجوکو (۲۰۱۸)، مهمت، نسلیهان (۲۰۱۸)، استورمونت و یانگ والکر (۲۰۱۶) و کابادی (۲۰۱۶)، هم‌سویی و هم‌خوانی دارد. نتایج بیانگر آن است که رتبه‌بندی گویه‌های نیازهای آموزشی مربیان پیش‌دبستانی آموزش و پرورش شهر قم در زمینه ساخت ابزار آموزشی ساده برای کودکان پیش‌دبستانی به ترتیب اولویت شامل: تسلط بر ساخت مجموعه‌های اشیا، اشکال، رنگ‌ها و... (جهت تشخیص رابطه‌ها، تعیین اندازه‌ها)، برقراری تناظر و مفاهیم فضایی، مهارت در طراحی بازی‌های آموزشی با هدف تقویت هماهنگی جسمی - حرکتی، تسلط بر طراحی نمون‌برگ‌های مهارتی جهت افزایش دقت و تمرکز و تقویت قدرت حافظه، تسلط بر ساخت کاردستی با مواد بازیافتی و وسایل دورریز، یادگیری ساخت مدل کفش و لباس‌های مختلف (جهت ایجاد مهارت در بستن دکمه، کمر بند، بندکفش، زیپ کیف و...)، مهارت در طراحی و ساخت کارت‌های آموزشی (طبقه‌بندی و روابط منطقی در مجموعه میوه‌ها، حیوانات، مشاغل، وسایل نقلیه و...)، یادگیری ساخت کولاژ، تسلط بر ساخت عروسک‌های انگشتی و دستی، تسلط بر

ساخت انواع صفحات دوخت، تسلط بر تولید محتوای الکترونیک، یادگیری ساخت انواع پازل، یادگیری ساخت اسباب بازی‌های چوبی و یادگیری ساخت ماکت می‌باشد.

نتایج به دست آمده از سؤال سوم پژوهش حاکی از آن است که در عمده‌ترین نیازهای آموزشی مربیان پیش دبستانی آموزش و پرورش شهر قم در زمینه آموزش محتوای برنامه درسی پیش از دبستان به کودکان پیش دبستانی تفاوت معناداری بین میانگین نمونه و میانگین فرضی جامعه در سطح معناداری ۰/۰۰۰ وجود دارد ($t=19/92$). نتایج حاکی از آن است که عمده‌ترین نیازهای آموزشی مربیان پیش دبستانی آموزش و پرورش شهر قم در زمینه آموزش محتوای برنامه درسی پیش از دبستان به کودکان پیش دبستانی در حد متوسط به بالا، معنادار است.

رتبه بندی نیازهای اظهار شده پاسخ گویان در زمینه آموزش محتوای برنامه درسی پیش از دبستان به کودکان پیش دبستانی به شرح ذیل است:

۱. آشنایی با چگونگی تدریس محتوای دوره پیش دبستانی؛
۲. آشنایی با انواع روش‌های توسعه مهارت‌های کلامی، اجتماعی، حرکتی، عاطفی و...؛
۳. مهارت در طراحی فعالیت‌های یادگیری بر اساس توانایی‌ها و علایق کودکان؛
۴. آشنایی با اهداف برنامه درسی دوره پیش از دبستان و روش‌های دستیابی به آن؛
۵. آشنایی با نحوه به کارگیری روش‌های تدریس مشارکتی در آموزش پیش دبستانی؛
۶. آشنایی با طرح درس نویسی برای تدریس؛
۷. تسلط بر مباحث روان شناسی کودک و کاربرد آن در دوره پیش از دبستان؛
۸. تسلط در نقد، تحلیل و بررسی محتوای پیش دبستانی در راستای اصلاح و بهبود کیفی و آموزش دقیق محتوا؛
۹. تسلط بر مباحث روان شناسی رشد و کاربرد آن در دوره پیش از دبستان؛
۱۰. آشنایی با چگونگی ارزشیابی در برنامه درسی دوره پیش از دبستان؛
۱۱. آشنایی با اصول برنامه‌های آموزش و پرورش پیش دبستانی؛
۱۲. آشنایی با نظریه‌های یادگیری و کاربرد آن در دوره پیش از دبستان.

یافته‌های پژوهش حاضر با یافته‌های تحقیقات فلاحي (۱۳۹۷)، فلاح (۱۳۹۱)، رحمتی (۱۳۸۹)، ماجوکو (۲۰۱۸)، مهمت، نسلیهان (۲۰۱۸)، استورمونت و یانگ والکر (۲۰۱۶) و کابادی (۲۰۱۶)، هم‌سویی و هم‌خوانی دارد. نتایج بیانگر آن است که رتبه‌بندی گویه‌های نیازهای آموزشی مربیان پیش دبستانی آموزش و پرورش شهر قم در زمینه آموزش محتوای برنامه درسی پیش از دبستان به کودکان

پیش دبستانی به ترتیب اولویت شامل: آشنایی با چگونگی تدریس محتوای دوره پیش دبستانی، آشنایی با انواع توسعه مهارت‌های کلامی، اجتماعی، حرکتی، عاطفی و...، آشنایی با اهداف برنامه درسی دوره پیش از دبستان و روش‌های دستیابی به آن؛ مهارت در طراحی فعالیت‌های یادگیری بر اساس توانایی‌ها و علایق کودکان، آشنایی با نحوه به‌کارگیری روش‌های تدریس مشارکتی در آموزش پیش دبستانی؛ آشنایی با طرح درس‌نویسی برای تدریس، تسلط بر مباحث روان‌شناسی کودک و کاربرد آن در دوره پیش از دبستان؛ تسلط در نقد، تحلیل و بررسی محتوای پیش دبستانی در راستای اصلاح و بهبود کیفی و آموزش دقیق محتوا، تسلط بر مباحث روان‌شناسی رشد و کاربرد آن در دوره پیش از دبستان، آشنایی با چگونگی ارزشیابی در برنامه درسی دوره پیش از دبستان؛ آشنایی با اصول برنامه‌های آموزش و پرورش پیش دبستانی و آشنایی با نظریه‌های یادگیری و کاربرد آن در دوره پیش از دبستان می‌باشد.

نتایج ارائه شده از سؤال چهارم پژوهش حاکی از آن است که در عمده‌ترین نیازهای آموزشی مربیان پیش دبستانی آموزش و پرورش شهر قم در زمینه ملاحظات شغلی مربی پیش دبستانی (پیش ۱ و پیش ۲) تفاوت معناداری بین میانگین نمونه و میانگین فرضی جامعه در سطح معناداری ۰/۰۰۰ وجود دارد ($t=21/79$). نتایج حاکی از آن است که عمده‌ترین نیازهای آموزشی مربیان پیش دبستانی آموزش و پرورش شهر قم در زمینه ملاحظات شغلی مربی پیش دبستانی (پیش ۱ و پیش ۲) در حد متوسط به بالا، معنادار است. رتبه‌بندی نیازهای اظهار شده پاسخ‌گویان در زمینه ملاحظات شغلی مربی پیش دبستانی (پیش ۱ و پیش ۲) به شرح ذیل است:

۱. تسلط بر شیوه‌های برقراری ارتباط با کودک؛
۲. تسلط بر شیوه‌های برقراری ارتباط با والدین؛
۳. آشنایی با روش‌های تشخیص دانش‌آموزان دچار اختلال جهت معرفی به مراکز مربوطه و مداخله بهنگام؛
۴. آشنایی با مسائل ایمنی و رفع خطرات احتمالی برای نوآموزان؛
۵. آشنایی با ملاحظات عملی فن بیان در دوره پیش دبستانی؛
۶. آشنایی با ملاحظات عملی آراستگی ظاهری خود و پوشش متناسب با سن کودکان این دوره؛
۷. آشنایی با اقدامات عملی لازم در هنگام وقوع خطرات احتمالی مانند آتش‌سوزی، زلزله، ریزش دیوار و ...
۸. آشنایی با ملاحظات عملی مدیریت کلاس دوره پیش دبستانی؛

۹. آشنایی با شیوه‌های والدگری و سبک‌های فرزندپروری جهت درک بیشتر نوآموزان و آموزش اولیاء؛

۱۰. آشنایی با روش‌های تحقیق و پژوهش جهت رفع مسائل و مشکلات دوره پیش دبستانی؛

۱۱. آشنایی با ملاحظات عملی به کارگیری تکنیک‌های 5S¹ (آراستگی محیط کار)؛

۱۲. مهارت در به کارگیری تکنیک‌های برنامه‌ریزی و انعکاس نتایج برنامه‌ریزی؛

۱۳. آشنایی با ملاحظات عملی نحوه مشاهده و مستندسازی رفتار کودکان؛

یافته‌های حاضر با یافته‌های تحقیقات فلاحي (۱۳۹۷)، فلاح (۱۳۹۱)، رحمتی (۱۳۸۹)، ماجوکو (۲۰۱۸)، مهمت، نسلیهان (۲۰۱۸)، استورمونت و یانگ والکر (۲۰۱۶) و کابادی (۲۰۱۶)، هم‌سویی و هم‌خوانی دارد. نتایج بیانگر آن است که رتبه‌بندی گویه‌های نیازهای آموزشی مربیان پیش دبستانی آموزش و پرورش شهر قم در زمینه ملاحظات شغلی مربی پیش دبستانی (پیش ۱ و پیش ۲) به ترتیب اولویت شامل: تسلط بر شیوه‌های برقراری ارتباط با کودک، تسلط بر شیوه‌های برقراری ارتباط با والدین، آشنایی با روش‌های تشخیص دانش‌آموزان دچار اختلال جهت معرفی به مراکز مربوطه و مداخله بهنگام، آشنایی با مسائل ایمنی و رفع خطرات احتمالی برای نوآموزان؛ آشنایی با اقدامات عملی لازم در هنگام وقوع خطرات احتمالی مانند آتش‌سوزی، زلزله، ریزش دیوار و ...، آشنایی با ملاحظات عملی آراستگی ظاهری خود و پوشش متناسب با سن کودکان این دوره، آشنایی با ملاحظات عملی فن بیان در دوره پیش دبستانی، آشنایی با ملاحظات عملی مدیریت کلاس دوره پیش دبستانی، آشنایی با شیوه‌های والدگری و سبک‌های فرزندپروری جهت درک بیشتر نوآموزان و آموزش اولیاء، آشنایی با روش‌های تحقیق و پژوهش جهت رفع مسائل و مشکلات دوره پیش دبستانی؛ آشنایی با ملاحظات عملی به کارگیری تکنیک‌های 5S (آراستگی محیط کار) و مهارت در به کارگیری تکنیک‌های برنامه‌ریزی و انعکاس نتایج برنامه‌ریزی و آشنایی با ملاحظات عملی نحوه مشاهده و مستندسازی رفتار کودکان می‌باشد.

نتایج ارائه شده از سؤال پنجم پژوهش حاکی از آن است که در عمده‌ترین نیازهای آموزشی مربیان پیش دبستانی آموزش و پرورش شهر قم در زمینه ملاحظات شغلی مدیریت داخلی و سرپرستی قسمت‌های مختلف مراکز پیش از دبستان تفاوت معناداری بین میانگین نمونه و میانگین فرضی جامعه در سطح معناداری ۰/۰۰۰ وجود دارد ($t=17/75$). نتایج حاکی از آن است که عمده‌ترین نیازهای آموزشی مربیان پیش دبستانی آموزش و پرورش شهر قم در زمینه ملاحظات شغلی مدیریت داخلی و سرپرستی قسمت‌های مختلف مراکز پیش از دبستان در حد متوسط به بالا، معنادار است.

رتبه‌بندی نیاز های اظهار شده پاسخ‌گویان در زمینه ملاحظات شغلی مدیریت داخلی و سرپرستی قسمت‌های مختلف مراکز پیش از دبستان به شرح ذیل است:

۱. آشنایی با چگونگی حل مشکلات مربوط به انضباط در کلاس درس؛
 ۲. آشنایی با نحوه کمک به خانواده‌ها برای درک بهتر نیازهای کودکان؛
 ۳. آشنایی با ملاحظات عملی بهداشت و تغذیه کودکان (آموزش توالی رفتن، غذای سالم، شستن دست‌ها و...)
 ۴. آشنایی با مهارت‌های ارتباطی و شیوه‌های ارتباط مؤثر؛
 ۵. آشنایی با شرح وظایف مربیان و مدیران؛
 ۶. یادگیری روش‌های برنامه‌ریزی روزانه، ماهانه و سالانه؛
 ۷. آشنایی با کمک‌های اولیه؛
 ۸. آشنایی با نحوه مدیریت مشارکتی؛
 ۹. آشنایی با ملاحظات عملی مدیریت داخلی و سرپرستی قسمت‌های مختلف مراکز پیش از دبستان؛
 ۱۰. تسلط بر قوانین بیمه، حقوق و مزایای کارکنان؛
 ۱۱. آشنایی با چگونگی تنظیم قراردادهای مالی؛
 ۱۲. تسلط بر به‌کارگیری سامانه‌های ثبت نام، تعیین نرخ شهریه و اتوماسیون اداری.
- یافته‌های پژوهش حاضر با یافته‌های تحقیقات فلاحي (۱۳۹۷)، فلاح (۱۳۹۱)، رحمتی (۱۳۸۹)، ماجوکو (۲۰۱۸)، مهمت، نسلیهان (۲۰۱۸)، استورمونت و یانگ والکر (۲۰۱۶) و کابادی (۲۰۱۶)، هم‌سویی و هم‌خوانی دارد. نتایج بیانگر آن است که رتبه‌بندی گویه‌های نیازهای آموزشی مربیان پیش‌دبستانی آموزش و پرورش شهر قم در زمینه ملاحظات شغلی مدیریت داخلی و سرپرستی قسمت‌های مختلف مراکز پیش از دبستان به ترتیب اولویت شامل: آشنایی با چگونگی حل مشکلات مربوط به انضباط در کلاس درس، آشنایی با ملاحظات عملی بهداشت و تغذیه کودکان (آموزش توالی رفتن، غذای سالم، شستن دست‌ها و...)، آشنایی با نحوه کمک به خانواده‌ها برای درک بهتر نیازهای کودکان، آشنایی با مهارت‌های ارتباطی و شیوه‌های ارتباط مؤثر، آشنایی با شرح وظایف مربیان و مدیران، یادگیری روش‌های برنامه‌ریزی روزانه، ماهانه و سالانه، آشنایی با کمک‌های اولیه، آشنایی با نحوه مدیریت مشارکتی، تسلط بر قوانین بیمه، حقوق و مزایای کارکنان، آشنایی با ملاحظات عملی مدیریت داخلی و سرپرستی قسمت‌های مختلف مراکز پیش از دبستان، آشنایی با چگونگی تنظیم قراردادهای مالی و تسلط بر به‌کارگیری سامانه‌های ثبت نام، تعیین نرخ شهریه و اتوماسیون اداری می‌باشد.

نتایج ارائه شده از سؤال ششم پژوهش حاکی از آن است که در عمده‌ترین نیازهای آموزشی مربیان پیش دبستانی آموزش و پرورش شهر قم در زمینه ملاحظات شغلی دستیاری مشاوران و روان‌شناسان مراکز پیش دبستانی جهت رفع مشکلات خاص کودکان تفاوت معناداری بین میانگین نمونه و میانگین فرضی جامعه در سطح معناداری ۰/۰۰۰ وجود دارد ($t=18/12$). لذا نتایج در حد متوسط به بالا، معنادار است. رتبه‌بندی نیازهای اظهار شده پاسخ‌گویان در زمینه ملاحظات شغلی دستیاری مشاوران و روان‌شناسان مراکز پیش دبستانی به شرح ذیل است:

توانمندی در تشخیص کودکان مشکل دار؛

آشنایی با چگونگی مواجهه با کودکان دارای مشکلات خاص (بیش فعالی، مشکلات رفتاری و...);

آشنایی با شیوه‌های مداخله بهنگام برای رفع مشکلات یادگیری نوزادان؛

آشنایی با شیوه‌های واکاوی ناهنجاری‌های رفتاری کودکان مانند دزدی، دروغ و...؛

آشنایی با شیوه‌های پرورش اعتماد به نفس، عزت نفس و بهزیستی ذهنی در کودکان؛

آشنایی با ملاحظات عملی آموزش کودکان دچار اختلالات یادگیری؛

آشنایی با ملاحظات عملی به‌کارگیری تست‌های روان‌شناسی؛

آشنایی با ملاحظات عملی کار با کودکان اتیسم.

نتایج ارائه شده از سؤال هفتم پژوهش حاکی از آن است که در عمده‌ترین نیازهای آموزشی مربیان پیش دبستانی آموزش و پرورش شهر قم در زمینه ملاحظات شغلی کارشناس آموزش و برنامه‌ریزی کودکان تفاوت معناداری بین میانگین نمونه و میانگین فرضی جامعه در سطح معناداری ۰/۰۰۰ وجود دارد ($t=8/98$). لذا نتایج در حد متوسط به بالا، معنادار است.

رتبه‌بندی نیازهای اظهار شده پاسخ‌گویان در زمینه ملاحظات شغلی کارشناس آموزش و برنامه‌ریزی کودکان به شرح ذیل است:

۱. آشنایی با ساختار، قوانین و برنامه‌های ملی آموزش پیش دبستانی؛

۲. آشنایی با ملاحظات عملی در خصوص حقوق کارکنان؛

۳. آشنایی با ملاحظات عملی برگزاری نشست‌ها، کارگاه‌ها، همایش‌ها، جشنواره‌ها و مسابقات؛

۴. توانمندی در طراحی، اجرا و ارزشیابی دوره‌های آموزش مربیان و مدیران؛

۵. آشنایی با ملاحظات عملی نظارت و راهنمایی بر فعالیت مدیران و مربیان؛

۶. توانمندی در ارزیابی و سوابق حق بیمه و مزایای حقوقی؛

۷. تسلط بر آیین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌های اجرایی؛
 ۸. آشنایی با قواعد نگارش نامه‌های اداری؛
 ۹. آشنایی با انواع اجرای دوره پیش دبستانی (مشارکتی دولتی، مزایده، خرید خدمات و غیر دولتی)؛
 ۱۰. تسلط در به کارگیری سامانه سناد و اتوماسیون اداری؛
 ۱۱. آشنایی با ملاحظات عملی سازماندهی نیروها؛
 ۱۲. آشنایی با شیوه‌های مدیریت انسان‌گرایانه.
- نتایج ارائه شده از سؤال هشتم پژوهش حاکی از وجود تفاوت معنادار در رتبه‌بندی بین انواع نیازهای هفت‌گانه مربیان پیش دبستانی آموزش و پرورش شهر قم می‌باشد ($\chi^2 = 113/26$ ؛ $\text{Sig} = 0/000$).
- رتبه‌بندی نیازهای هفت‌گانه مربیان پیش دبستانی آموزش و پرورش شهر قم به ترتیب اولویت شامل:
۱. درزمینه آموزش محتوای برنامه درسی پیش از دبستان به کودکان پیش دبستانی ($4/73$)؛
 ۲. درزمینه ملاحظات شغلی مربی پیش دبستانی (پیش ۱ و پیش ۲) ($4/60$)؛
 ۳. درزمینه ملاحظات شغلی دستیاری مشاوران و روان‌شناسان مراکز پیش دبستانی جهت رفع مشکلات خاص کودکان ($4/42$)؛
 ۴. درزمینه ملاحظات شغلی مدیریت داخلی و سرپرستی قسمت‌های مختلف مراکز پیش از دبستان ($4/07$)؛
 ۵. درزمینه اجرای برنامه‌های فرهنگی و هنری برای کودکان پیش دبستانی ($3/69$)؛
 ۶. درزمینه ساخت ابزار آموزشی ساده برای کودکان پیش دبستانی ($3/53$)؛
 ۷. درزمینه ملاحظات شغلی کارشناس آموزش و برنامه‌ریزی کودکان ($2/95$)؛
- همان‌طوری که از رتبه‌بندی به دست می‌آید، دست‌اندرکاران آموزش ضمن خدمت مربیان پیش دبستانی باید به ترتیب اولویت به دست آمده، برنامه‌های آموزشی خود را براساس یافته‌های این مطالعه، طراحی و برنامه‌ریزی نمایند.
- بررسی و تحقیق در زمینه‌های زیر نیز، می‌تواند به تعمیق یافته‌ها در این زمینه، کمک دهد:
۱. بررسی ارتباط بین عوامل هفت‌گانه مورد بررسی با تحصیلات، سابقه آموزشی، تحصیلات و رشته تحصیلی مربیان پیش دبستانی؛
 ۲. بررسی میزان اثربخشی عوامل هفت‌گانه در عملکرد مربیان پیش دبستانی؛

۳. مقایسه عملکرد مربیان پیش دبستانی آموزش دیده با مربیان آموزش ندیده. (به منظور اثربخش بودن یا نبودن آموزش های ضمن خدمت).

در پایان، پژوهش حاضر، در راستای تحقق هدف خود با محدودیت هایی مواجه بوده که در زیر اشاره می گردد:

۱- جامعه آماری پژوهش حاضر، مربیان پیش دبستانی شهر قم بوده، بنابراین باید در تعمیم نتایج پژوهش به شهرهای دیگر احتیاط کرد؛

۲- از بین شیوه های مختلف انجام پژوهش، روش به کار گرفته شده در پژوهش حاضر، توصیفی بوده که در خلال آن از تحلیل اسنادی (کتابخانه ای) و پیمایش (زمینه یابی پرسش نامه ای) استفاده شده است؛

۳- از بین ابزارهای مختلف گردآوری داده، پژوهش حاضر بنابر ماهیت توصیفی - پیمایشی خود، از پرسش نامه استفاده نموده است. ساخت و اجرای پرسش نامه نیازمند ملاحظات است. لذا در پژوهش حاضر، حداکثر تلاش برای حذف تاثیرات نامطلوب، اعم از ابهام در گویه و هم چنین کاهش اعتبار داده حاصل از ابزار به عمل آمده، به علاوه پرسش نامه تهیه شده قبل از اجرای نهایی به لحاظ داشتن روایی و اعتبار مناسب، اجرای آزمایشی شده و حداکثر تلاش پژوهشگران برای تامین روایی و پایایی آن به عمل آمده است. حجم پاسخ گویی نمونه پژوهش و نیز ضرایب پایایی محاسبه شده برای ابزار مؤید این امر است؛ چنانچه پایایی ها همه در سطح بسیار بالا بوده و این امر نشانگر تأثیر مطلوب اقدامات انجام شده است. بر این اساس محدودیت های پرسش نامه با ملاحظات مذکور، کاسته شده است؛

۴- به منظور حذف ابهامات احتمالی در نحوه پاسخگویی پاسخ گویان، همکاران پژوهشگر در خلال اجرای ابزار پژوهش با پاسخ گویان در تماس بوده و به سؤال های احتمالی آنان، پاسخ داده و ابهامات احتمالی را مرتفع می ساختند؛

۵- به منظور حذف زمینه های چون: اضطراب، کمبود وقت، ملاحظه سطحی و غیره، ضمن هماهنگی های اولیه، ابزار پژوهش در وقت مناسب به پاسخ گویان تحویل داده شده و یا برای آنان ارسال گردیده و پس از تکمیل بازپس گرفته شده است. بنابراین داده ها قابل اطمینان، دقیق و با ملاحظه کامل آنان بوده است.

فهرست منابع

- شیوه‌نامه اجرایی دوره پیش دبستانی (۱۳۹۷). تهران: دفتر پیش دبستانی وزارت آموزش و پرورش.
- رامش، عباس. (۱۳۹۳). نیازسنجی آموزش ضمن خدمت دبیران زن پایه سوم دبیرستان شهر بابل بر اساس الزامات سند تحول بنیادین آموزش و پرورش، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه علامه طباطبائی.
- رحمتی، مریم. (۱۳۸۹). نیازسنجی آموزشی مربیان دوره پیش از دبستان شهر اراک از دیدگاه خودشان در سال تحصیلی ۸۸-۱۳۸۷، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه شهید بهشتی.
- فتحی واجارگاه، کوروش. (۱۳۷۳). آشنایی با آموزش ضمن خدمت کارکنان (مدیریت و برنامه‌ریزی آموزش کارکنان)، چاپ اول. تهران: اداره کل آموزش‌های ضمن خدمت.
- فتحی واجارگاه، کوروش. (۱۳۹۵). اصول و مفاهیم اصلی برنامه‌ریزی درسی، چاپ دوم. تهران: علم استادان.
- فلاح، عاطفه. (۱۳۹۱). شناسایی وضعیت موجود و مطلوب صلاحیت‌های حرفه‌ای مربیان پیش دبستانی از دیدگاه مربیان و مدیران. پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه الزهراء(س).
- فلاحی، گلی. (۱۳۹۷). ارزیابی میزان تناسب برنامه درسی تربیت مربی پیش دبستانی با مهارت‌ها و توانمندی‌های لازم برای احراز مشاغل مرتبط از دید اعضای هیات علمی رشته تحصیلی مذکور در سال تحصیلی ۹۷-۹۶، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه شاهد.
- محمدی، فریبرز. (۱۳۹۳). نیازسنجی آموزش ضمن خدمت معلمان پایه ششم ابتدایی از دیدگاه کارشناسان و معلمان شهرستان قروه (سنندج). پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه علامه طباطبائی.
- مطهری‌نژاد، حسین. (۱۳۹۵). نیازسنجی دوره‌های آموزش ضمن خدمت معلمان پایه ششم دبستان‌های شهر کرمان، پایان‌نامه، دانشگاه باهنر کرمان.
- مهدوی، انسیه. (۱۳۹۵). تبیین شناخت مربیان پیش دبستانی از مهارت تفکر انتقادی، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه الزهراء(س).
- واحدی کیاسری، محمد. (۱۳۹۶). نیازسنجی و طراحی دوره آموزشی ضمن خدمت مطلوب معلمان ابتدایی منطقه چهاردانگه، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه علامه طباطبائی.

References

- Abbasa, M. Y., Othmanb, M. (2010). Social behavior of preschool children in relation to physical spatial. *Procedia- Social and Behavioral Sciences*, 5, 935-941.
- Barnett, W. S. (2010). Universal and targeted approaches to preschool education in the United States. *International Journal of Child Care and Education Policy*, 4 (1), 1-12.
- Falahi, G. (2017). *Evaluation of the appropriateness of the preschool teacher training curriculum with the skills and capabilities necessary to obtain related jobs from the point of view of the academic staff members of the mentioned field of study in the academic year of 2017-2018* [Master's thesis, Shahed University]. Tehran. [In Persian]
- Fallah, A. (2011). *Identifying the current and desired professional qualifications of preschool teachers from the perspective of teachers and administrators* [Master's thesis, Al-Zahra University]. Tehran. [In Persian]

- Fathi Vajargah, K. (1994). *Familiarity with in-service training of employees (management and planning of employee training)* (1st ed). General Office of In-Service Education. [In Persian]
- Fathi Vajargah, K. (2015). *Principles and main concepts of curriculum planning* (2nd ed.). Elm Ostadan. [In Persian]
- Haught, A. E. (2005). *The Effects of Preacademic Experiences on Kindergarten Readiness* (Master's thesis, Marietta College). Marietta.
- Implementation manual for preschool curriculum. (2017). Tehran: Preschool office of the Ministry of Education
- Kabaday, A. (2016). A Suggested In-service Training Model Based on Turkish Preschool Teachers Conceptions for Sustainable Development. *Journal of Teacher Education for Sustainability*, 18(1), 502-515.
- Koc , M., & Bakir, N. (2010). A Needs Assessment Survey To Investigate Pre Service Teachers' Knowledge, Experinnce And Perceptions About Preparation To Using Educational Technologies. *TOJET: The Turkish Online Journal of Educational Technology* , 9(1), 13-22.
- Mahdavi, E. (2015). Explaining preschool teachers' knowledge of critical thinking skills [Master's thesis, Al-Zahra University]. Tehran. [In Persian]
- Majoko, T. (2018). Zimbabwean general education preschool teacher needs in inclusion. *SAGE Open*, 8(2), 2158244018777568.
- Mede , E., & Işık, M. (2016). The Needs of primary English Teachers for an In-Service Teacher Training Program. *Turkish Online Journal of Qualitative Inquiry (TOJQI)*, 7(2), 1-30.
- Mehmet, K., & Neslihan, A. (2018). The Effect of the Training Program to Promote the Knowledge and Awareness of Prospective Preschool Teachers on Emotional Neglect and Abuse. *Asian Journal of Education and Training*, 4(2), 23-41.
- Mohammadi, F. (2014). *Assessing the needs of in-service training for sixth grade primary teachers from the point of view of experts and teachers of Qorve city (Sanandaj)* [Master's thesis, Allameh Tabataba'i University]. Tehran. [In Persian]
- Motahari-Nejad, H. (2015). *Assessment of the needs of in-service training courses for sixth grade primary school teachers in Kerman* [Master's thesis, Bahonar University]. Kerman. [In Persian]
- Motiejunaite-Schulmeister, A., Balcon, M. P., & de Coster, I. (2019). Key Data on Early Childhood Education and Care in Europe, 2019 Edition. Eurydice Report. *Education, Audiovisual and Culture Executive Agency, European Commission*.
- Omar, C. Z. (2014). The Need for In-Service Training for Teachers and I's Effectiveness In School. *International Journal for Innovation Education and Research*, 2(11), 1-9.
- Osamwonyi, E. F. (2016). In-Service Education of Teachers: Overview, Problems and the Way Forward. *Journal of Education and Practice*, 7(26), 83-87.
- Preschool Office. (2017). *Executive manual of preschool course*. Ministry of Education.
- Rahmati, M. (2010). *Assessment of the educational needs of pre-primary teachers in Arak city from their own point of view in the academic year 2017-2018* [Master's thesis, Shahid Beheshti University]. Tehran. [In Persian]
- Ramesh, A. (2013). *Assessing the needs of in-service training for female teachers of the third grade of high school in Babol city based on the requirements of the Fundamental Transformation of Education document* [Master's thesis, Allameh Tabataba'i University]. Tehran. [In Persian]

- Stormont, M., & Young-Walker, L. (2016). Supporting professional development needs for early childhood teachers: an exploratory analysis of teacher perceptions of stress and challenging behavior. *International Journal on Disability and Human Development*, 16(1), 99-104.
- Vahedi Kiasari, M. (2016). *Needs assessment and design of desired in-service training course for elementary teachers in Chahardange region* [Master's thesis, Allameh Tabataba'i University. [In Persian]
- Vilaseca, R. M., Galvan-Bovaira, M. J., Yerro, N., Baques, N., Oliveira, C., Simo-Pinatella, D., et al. (2018). Training Needs of Professionals and the Family-Centered Approach in Spain. *Sage Journal*, 41(2), 28-41.

